

عنوان مقاله:

راهکارهای ثبوتی و اثباتی حل مشکل تعارض بین روایات

محل انتشار:

فصلنامه پژوهش های فقهی، دوره 20، شماره 1 (سال: 1403)

تعداد صفحات اصل مقاله: 13

نویسندگان:

سیدعلی هاشمی خان عباسی - گروه معارف و الهیات اسلامی، دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی ساری، ایران

مرتضی آقایی ورکی - گروه معارف و الهیات اسلامی، دانشکده الهیات، دانشگاه مازندران، بابلسر، ایران

خلاصه مقاله:

بحث تعارض از پرسابقه‌ترین مباحث اصولی است که دغدغه حل این معضل حدیثی که تأثیر مستقیم در استنباط حکم شرعی دارد در روایات متعدد انعکاس یافته است. اصولیان در طول تاریخ به تنقیح مباحث تعارض پرداخته و ضوابط و تقسیمات متعددی ارائه داده‌اند. تحقیق حاضر با روش توصیفی تحلیلی بر پایه اطلاعات کتابخانه‌ای و اسنادی و با استفاده از منابع و قواعد اصولی سعی دارد با ارائه تقسیم نوین راهکارهای ثبوتی و اثباتی گامی در تنقیح جدید این بحث بردارد. راهکارهای اثباتی ناظر به حکم در مرحله دلیل و حجت هستند و راهکارهای ثبوتی ناظر به حکم با قطع نظر از دلیل اند. راهکارهای ثبوتی به دو حیطه تشریح حکم و اجرای آن تقسیم‌پذیر است. اعمال راهکار ثبوتی تشریحی یا اهمال و طرح آن در کمال و نقصان حوزه تشریح موثر است و تبیین دقیق شاخصه کمال و نقصان تشریح می‌تواند در ارائه راهکارهای ثبوتی تشریحی تأثیر بسزایی داشته باشد که در این نوشتار مورد توجه قرار گرفت. اعمال و اهمال راهکار ثبوتی امتثالی در کیفیت و کمیت امتثال حکم موثر است و اعمال آن مستند به سنجش‌های کمی و کیفی امتثال است. بررسی این مباحث و امتداد آن به فقه حکومتی و به طور کلی فقه‌های مضاف، که اشاراتی در این مقاله به آنها شده است، می‌تواند به ظرفیت اصول فقه در مواجهه با مسائل روز بیفزاید.

کلمات کلیدی:

تعارض، راهکارهای اثباتی، راهکارهای ثبوتی، مرجحات خارجی، مرجحات داخلی

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1952091>

